

Податкова консультація

Головне управління ДФС у м. Києві розглянуло лист щодо відображення в бухгалтерському обліку однорідних (подібних) товарів, та керуючись статтею 52 Податкового кодексу України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI, із змінами і доповненнями (далі – ПКУ), в межах своїх повноважень повідомляє наступне.

Відповідно до п.п.14.1.80 п. 14.1 ст. 14 ПКУ ідентичні товари (роботи, послуги) – товари (роботи, послуги), що мають однакові характерні для них основні ознаки.

При цьому під ідентичними розуміються товари, що мають однакові ознаки з оцінюваними товарами, у тому числі такі, як: фізичні характеристики; якість та репутація на ринку; країна виробництва (походження); виробник.

Згідно з п.п. 14.1.131 п. 14.1 ст. 14 ПКУ однорідні (подібні) товари (роботи, послуги) – товари (роботи, послуги), що не є ідентичними, але мають схожі характеристики і складаються із схожих компонентів, у результаті чого виконують однакові функції порівняно з товарами, що оцінюються, та вважаються комерційно взаємозамінними.

Для визначення товарів однорідними (подібними) враховуються такі ознаки: якість та ділова репутація на ринку; наявність торговельної марки; країна виробництва (походження); виробник; рік виробництва; новий чи вживаний; термін придатності.

Згідно з 44.1 ст. 44 ПКУ для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених документами, що визначені абзацом першим цього пункту.

Для обрахунку об'єкта оподаткування платник податку на прибуток використовує дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності щодо доходів, витрат та фінансового результату до оподаткування (п. 44.2 ст. 44 ПКУ).

Статтею 1 Закону України від 16 липня 1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі – Закон № 996) визначено, що первинний документ – це документ, який містить відомості про господарську операцію та підтвердження її здійснення.

У зв'язку з чим номенклатура товарів чи послуг повинна відповідати формулюванню у первинних документах, якими супроводжується постачання товарів або надання послуг.

Слід зазначити, що питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві перебувають у компетенції керівника (власника) підприємств у відповідності з чинним законодавством та установчими документами (п. 2 ст. 8 Закону № 996).

Вимогами п. 7 Положення (Стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 № 246, який зареєстрований в Міністерстві юстиції 02 листопада 1999 року за № 751/4044 (далі – Стандарт 9), встановлено, що одиницею бухгалтерського обліку запасів є їх найменування або однорідна група (вид).

Відповідно до п. 16 Стандарту 9 при відпуску запасів у виробництво, з виробництва, продаж та іншому вибутті оцінка їх здійснюється за одним з таких методів: ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних затрат; ціни продажу.

Для всіх одиниць бухгалтерського обліку запасів, що мають однакове призначення та однакові умови використання, застосовується тільки один із наведених методів.

Підприємство самостійно на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку визначає за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів облікову політику підприємства, а також зміни до неї.

Так, розпорядчий документ про облікову політику підприємства визначає, зокрема, методи оцінки вибуття запасів, періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів, порядок обліку і розподілу транспортно-заготівельних витрат, ведення окремого субрахунку обліку транспортно-заготівельних витрат та інше (пункт 2.1 Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 року № 635).

У зв'язку з цим можливість об'єднання в однорідні групи товарів з різними найменуваннями, які підпадають під визначення ідентичних або однорідних, знаходиться в компетенції підприємства та повинно бути визначено відповідним наказом про його облікову політику.

При цьому слід врахувати, що таку однорідність можна створювати, якщо зміна назви товару не призведе до зміни коду УКТ ЗЕД.

Одночасно слід зазначити, що порушене у листі питання (а саме: щодо правомірності відображення в бухгалтерському обліку товарів, які мають ознаки однорідних та ідентичних, мають однаковий код УКТ ЗЕД та ДСтУ, але найменування яких відрізняється) за своїм змістом не належить до компетенції органів державної фіскальної служби.

Згідно з п. 52.2 ст. 52 ПКУ індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.